

**65.
koncertní
sezona
2020
2021**

**Ludwig 250
& Arvo 85
Filharmonie doma**
1. abonentní koncert
Besední dům
17 a 18|9|2020

**In memoriam
PhDr. Jiří Beneš**

**Filharmonie
Brno Philharmonic**

Pořad koncertu

LUDWIG van BEETHOVEN

Leonora I., předehra op. 138 | 10'

Leonore Overture No. 1, Op. 138

ANTONÍN DVOŘÁK

Symfonické variace op. 78, B70 | 25'

Symphonic Variations, Op. 78, B70

LUDWIG van BEETHOVEN

Leonora II., předehra op. 72a | 13'

Leonore Overture No. 2, Op. 72a

přestávka | 20'

ARVO PÄRT

Lamentate pro klavír a orchestr | 40'

Poeta Anishi Kapoorovi a jeho soše Marsyas

Lamentate for piano and symphony orchestra

Homage to Anish Kapoor and his sculpture "Marsyas"

Minacciando / Spietato / Fragile / Pregando / Solitudine – stato

d'animo / Consolante / Stridendo / Lamentabile / Risolutamente /

Fragile e conciliante

LUDWIG van BEETHOVEN

Leonora III., předehra op. 72b | 14'

Leonore Overture No. 3, Op. 72b

Maki Namekawa klavír / piano

Filharmonie Brno

dirigent / conductor **Dennis Russell Davies**

Koncert 17. září 2020 natáčí Český rozhlas.

Záznam koncertu nabízí prostřednictvím mezinárodní hudební výměny do sítě rozhlasů Eurorádia v rámci prestižní koncertní řady Beethoven Collection.

Na stanici Český rozhlas Vltava bude koncert vysílán 28. září 2020 od 20 hodin.

Dnešní koncert je věnován památce **Jiřího Beneše**, dlouholetého člena Filharmonie Brno, který zemřel 23. srpna 2020 v nedožitých 92 letech. PhDr. Jiří Beneš (1928–2020) byl živoucí pamětí Filharmonie Brno, její chodící encyklopedií a neodmyslitelnou součástí. Ve filharmonii působil od jejího založení roku 1956, nejprve jako violista, později jako moderátor, autor

průvodních slov, od 60. let jako člen Moravského kvarteta, s nímž získal řadu tuzemských i zahraničních ocenění, od roku 1992 byl dramaturgem a konečně dramaturgem-redaktorem.

Vyučoval na brněnské konzervatoři, JAMU a Masarykově univerzitě. V letech 1993–2008 byl dramaturgem festivalu Moravský podzim a až do své smrti zůstal členem jeho umělecké rady, spolupracoval také s dalšími festivaly (např. Concentus Moraviae). Obdržel několik ocenění: Premio Quartetto Italiano 1965, Smetanovu medaili 1978, Premio '900 Musicale Europeo (Neapol 1988), Cenu České hudební rady 2002, čestné členství Filharmonie Brno 2006 a Cenu města Brna 2010 za celoživotní působení. Vedle dlouhé řady muzikologických textů je autorem série článků o historii Filharmonie Brno, publikovaných v časopise Harmonie a následně vydaných v knižní podobě.

O skladbách

Provedení **tří předeher** nazvaných shodně **Leonora**, které **Ludwig van Beethoven** (1770–1827) postupně komponoval ke své jediné opěře *Fidelio* (původně nazvané *Leonora*), aby je však poté všechny zavrhnul (a napsal čtvrtou), je po novoročním provedení *Deváté symfonie d moll* a dvou únorových koncertech s kompletem Beethovenových sonát a variací pro violoncello a klavír (v podání členů violoncellové skupiny orchestru a Dennise Russella Daviese za klavírem) dalším příspěvkem Filharmonie Brno k letošním oslavám 250. výročí Beethovena narození.

Beethoven se až na několik výjimek dlouho zaměřoval na oblast ryze instrumentální hudby. Pod vlivem francouzské revoluční opery ovšem zatoužil po napsání díla hudebně-dramatického. Uhranul mu námět inspirovaný skutečnými událostmi a již dříve zpracovaný francouzským spisovatelem Jeanem Nicolase Bouillym do podoby operního libreta. Podle něj divadelní sekretář Josef Sonnleithner pro Beethovena vytvořil německý text pojednávající o hrdinském činu Leonory, která v přestrojení za vězeňského dozorce Fidelity zachránila svého manžela, politického vězně Florestana, před smrtí v žaláři. Se svým prvním výsledkem Beethoven spokojen nebyl a operu několikrát výrazně přepracoval – od premiéry původní verze (1805) k prvnímu provedení verze finální (1814) uplynulo plných devět let, úpravami procházelo i libreto –, přičemž pokaždé napsal i novou ouverturu. Konvenovala mu až čtvrtá, která se před *Fideliem* hraje dodnes.

Působivou hudbou jsou však naplněny i přede hry předchozí. Jejich dnešní souborné provedení nám navíc umožní sledovat, jak se Beethovenovi uchopení materiálu uvozujícího operu proměňovalo. Jestliže **první přede hra** se soustředí především na vykreslení dějového prostředí, pak **druhá** je již symfonickým obrazem dramatického zauzlení. Nejrozsáhlejší, neznámější a koncertně nejuváděnější (od dob Gustava Mahlera též tradičně zařazovaná do samotné opery před její finále) je pak **Leonora III.**, která zachycuje dramatickou gradaci opery, scénu, v níž hrdinka v přestrojení za žaláříkova pomocníka brání v podzemní kobce svého manžela před vražednou dýkou jeho věznitele a zvenku slyší trubkový signál osvoboditele. Mrazivě suggestivní vyjádření této scény bez náznaku přímočaré popisnosti vrcholí typicky beethovenovským finále oslavujícím vítězství nad osudem.

Nebývá často, aby přede hry k Beethovenově jediné opěře byly zařazovány na program jednoho koncertu. Zároveň, příznějme to, nejde o myšlenku novou. Vůbec poprvé s ní přišel Felix Mendelssohn Bartholdy, který během večera dirigoval dokonce všechny čtyři přede hry; stalo se tak 9. ledna 1840 v lipském Gewandhausu.

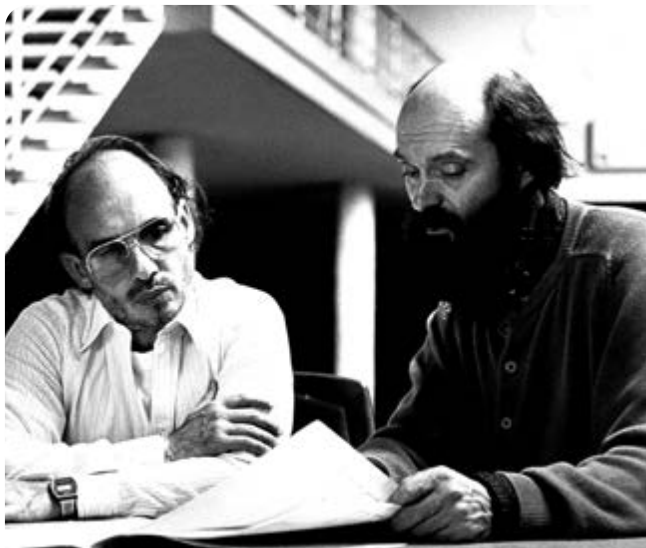
Roku 1877 dirigent Ludevít Procházka chystal benefiční koncert ve prospěch fondu pro stavbu chrámu Nejsvětějšího srdce Páně na pražském Smíchově (vybudovaného poté v letech 1882–1884 v novogotickém slohu podle benediktina P. Ghislaina Béthuna z Emauz). Pro tuto příležitost si vyžádal novou skladbu u **Antonína Dvořáka** (1841–1904), který během srpna a září složil **Symfonické vari-**

ace, jimž původně přidělil opusové číslo 38. Na koncertě, který se uskutečnil 2. prosince 1877 na Žofíně, však byly uvedeny jako op. 40. Na posluchače tenkrát vedle Dvořákovy novinky čekal Brahmsův *První klavírní koncert d moll* a dále v doprovodu klavíru árie a písně z tvorby Smetanovy (z tehdy ještě neprovedené *Libuše*), Beethovenovy (z *Fidelity*), Weberovy (z *Euryanty*), Kienzlovoy a Emerichovy – není od věci vypsát zde celý program, vždyť kdo si dnes uvědomuje běžnou dobovou praxi, že na koncertech vedle orchestrálních skladeb zněla i komorní hudba a že koncerty se vyznačovaly větší délkou než v současné době.

Zdá se, že Dvořákovy *Symfonické variace* zaujaly kritiky nejvíce, nejobširněji a nejtrefněji o nich pak pojednal v Národních listech Otakar Hostinský: *Thema, které je základem variací, má ráz tak určitý, má povahu tak osobní, že vykořistiti z něho bohatou řadu dojmů nejružnějších, kontrasty svými překvapujících, podařiti se může jen tomu, kdo obdařen je fantasii tak specificky orchestrální, jak jí právě u Dvořáka pozorujeme. I tam, kde polyfonie je nejmělejší, nejspletnější a kde posluchač je nejtědřeji zasypán efekty zvukovými (...), přece vlastní myšlenka hudební není pochována pod spoustami tonového apparatusu, nýbrž vystupuje dosti zřetelně a důtklivě, tak že nikdy nemusíme se báti, že ztratíme její stopu.*

Po tak vřelém přijetí překvapí, že Dvořák skladbu uložil na dalších deset let do šuplíku, odkud ji vytáhnul až pro vlastní provedení s orchestrem Národního divadla v březnu 1887. Úspěch, který sklidil, jej podnítl k tomu, že ji nabídl dirigentu Hansi Richterovi, svému příteli a příznivci, pro jeho nadcházející londýnské turné. Richter již během zkoušek Dvořákovy poslal z Londýna psaní, ve kterém sdílel své nadšení a zároveň podivení, proč dílo zůstalo tak dlouho založeno; zmínil se také o svých plánech uvést *Symfonické variace* ve Vídni. A po koncertě konstatoval: *Nepamatuji se na takový úspěch ze sta koncertů, které jsem řídil, při žádné novince.* K vídeňskému provedení došlo v prosinci 1887 za přítomnosti autora a také Johannese Brahmsa, který prohlásil, že žádná Dvořáková skladba ve Vídni dosud nezapůsobila tak jako tato, a Dvořákovy za ni věnoval *překrásnou špičku na doutníky.* V následujícím roce vyšly *Symfonické variace* tiskem u Simrocka, který je opatřil opusovým číslem 78 – to aby působily dojmem nového díla.

Jako téma pro variační zpracování si Dvořák zvolil melodii vlastní písně *Huslař ze Sborových písní pro mužské hlasy* (složených ve stejném roce jako *Symfonické variace*). Byl to jistě i text Adolfa Heyduka, co skladatelle inspirovalo a ideově vedlo jeho pero při variačních proměnách tématu (ostatně jedné z variací dominují sólové housle): *Já jsem huslař přebohý, / nemám jen tu hřivnu, / a přec všudy se mi daří, / kam širákem kývnu; / kam paličku poodložím, / trávník pučí květem, / a když slačik strunky hladí, / radost letí světem...* Osmadvacet variací prochází nejružnějšími náladami od melancholie přes bezstarostnost až po rozjásanost; jejich mnohotvárný, důmyslně komponovaný a instrumentačně nápaditý řetězec vytváří dojem jednolitého symfonického toku, který vrcholí závěrečnou fugou ústící do české polky.

Dennis Russell Davies a Arvo Pärt v osmdesátých letech

V pátek 11. září letošního roku oslavil své 85. narozeniny nejslavnější estonský skladatel **Arvo Pärt** (1935). Téhož dne se Filharmonie Brno spolu s šéfdirigentem Dennisem Russellem Daviesem, Pärtovým dlouholetým přítelem a jedním z jeho „dvorních“ interpretů, přidala ke gratulantům provedením Pärtova *Cantu in memoriam Benjamin Britten*. Brněnská premiéra *Lamentate* je další připomínkou Pärtova půlkuletého jubilea.

Arvo Pärt byl jedním z prvních autorů na teritoriu bývalého Sovětského svazu, kteří svou pozornost obrátili k výtvarným západoevropské moderny coby k (těžko prosazované) alternativě diktátu socialistického realismu. Na přelomu 60. a 70. let se však stáhl do ústraní, ponořil se do studia středověké hudby a po několik let téměř nekomponoval (jednou z výjimek byla *Třetí symfonie* z roku 1971, která naznačila Pärtův následující vývoj). Hledal... A našel. Dopomohl mu k tomu i úzký tvůrčí vztah s nově založeným legendárním (a dodnes činným) tallinským souborem pro poučenou interpretaci tzv. staré hudby Hortus musicus: *Otevřel se před námi svět staré hudby, který nám dodal entuziasmus. Ta atmosféra sehrála roli porodní báby pro mou další hudbu*. Tak začala vznikat Pärtova „stará hudba pro přelom druhého a třetího milénia“, nový styl založený na jednoduchosti, diatonice, státnosti a inspirační opoře ve středověké hudbě. Pärt nazval tento styl *tintinnabuli* (z latinského *tintinnabulum* – zvoneček) a charakterizoval jej jako „dobrovolný útěk do chudoby“; základním kompozičním elementem je melodie postupující po sousedních tónech a paralelní, diatonicky vedený hlas *tintinnabuli*, který navozuje dojem doznívání.

„Klavírní koncert“ **Lamentate** z roku 2002, ukázka pozdního stylu *tintinnabuli*, je poctou monumentální soše *Marsyas* britského kontroverzního sochaře indického původu Anishe Kapoora. Sto padesát

metrů dlouhý artefakt ze sytě rudé plastové blány natažené mezi třemi ocelovými kruhy svým názvem odkazuje k antickému mýtu o satyrově, jež vyzval boha Apollóna k soutěži ve hře na flétnu a kvůli své troufalosti doslovně „prohrál vlastní kůži“, jež mu byla zaživa stažena. Kapoorův *Marsyas*, pravděpodobně největší skulptura, jaká kdy ve výstavním interiéru byla instalována, v letech 2002–2003 zcela vyplňovala prostor Turbínové haly ve slavné londýnské galerii Tate Modern. Byla koncipována tak, aby z žádného místa nemohla být zhlédnuta jako celek, uchovávajíc si tak svá tajemství a vyvolávajíc v divákově ohromení a stísněnosti současně, tedy to, co člověka provází na jeho pouti při pomýšlení na vlastní život a smrt.

© ČTK // PA (Tate Modern Anish Kapoor)

Smrt a utrpení jsou témata, která se týkají každého člověka narozeného na tomto světě, vyznal se Arvo Pärt. Způsob, jakým se jednotlivec vyrovnává s těmito otázkami (nebo se mu to nedaří), určuje jeho přístup k životu – ať už vědomě nebo nevědomě. Socha Anishe Kapoora svou mohutností boří nejen vnímání prostoru, ale také – podle mne – vnímání času. Hranice mezi časem a bezčasím již nevypadá tak zřetelně. Můj první dojem při pohledu na tuto sochu byl ten, že já coby živá bytost stojím před svým vlastním mrtvým tělem. Jako by si se mnou pohrál čas, jako by to byla budoucnost a přítomnost zároveň. V tom okamžiku jsem svůj život viděl v úplně jiném světle. UVědomil jsem si, že ještě nenastala doba na umírání, a sám sebe jsem se ptal,

co ještě mohu v čase, který mi zbývá, dokázat. To, co jsem složil, je nářek, ale nikoli nad mrtvými, nýbrž nad živými, nad námi, co se potýkáme s bolestí a marností tohoto světa.

Arvo Pärt a Dennis Russell Davies

Lamentate není klavírním koncertem v pravém slova smyslu. Part sólového nástroje je zcela prost jakékoli technické brilance, jeho „virtuozita“ je jiného řádu a podléhá filozofické stránce díla. Použití klavíru má navíc i symbolickou rovinu: jako největší nástroj v orchestru vystupuje v roli individua, které svou mohutností přitahuje naši pozornost (analogicky Kapoorově soše).

Celá skladba je vlastně modlitbou. Hudba je – podobně jako v řadě jiných Pärtových dílech – výrazně ovlivněna strukturními vlastnostmi (počty slabik, akcenty, interpunkcí atd.) textů, v tomto případě staroslověnského duchovního textu – tzv. troparu – ze starobylého mnišského obřadu zpěvu dvanácti žalmů. Všechny melodické linie tak představují vesměs sylabické převedení textové předlohy do čistě instrumentální podoby (text je zanesen pro názornost i do partitury). „Staroslověnský tok“ narušuje jen bouřlivá pasáž posledního soudu, která následuje hned po vstupní „deklamaci“ verše *Můj čas se již naplnil, prestol Tvůj děsivý se už chystá, žití mé odchází a soud mne čeká* a ve které je analogickým způsobem „zhudebněna“ latinská sekvence *Dies irae* ze mše za zemřelé.

Lamentate poprvé zaznělo v podání klavíristky Héléne Grimaudové a London Sinfonietta pod taktovkou Alexandra Brigera 7. února 2003 příznačně v Tate Modern před Kapoorovou sochou. Od té doby dílo nastudovala a provedla řada dalších významných klavíristů, mj. Alexej Ljubimov, který také roku 2005 spolu se Stuttgartským rozhlasovým symfonickým orchestrem SWR a dirigentem Andrejem Borejkiem pořídil nahrávku pro mnichovské vydavatelství ECM, jež v 70. letech minulého století výrazně přispělo k Pärtově cestě za světovou slávou. *Lamentate* na CD natočila i Maki Namekawa, a to roku 2016 s Brucknerovým orchestrem Linec pod taktovkou Dennise Russella Daviese (Orange Mountain Music, 2017).

Vítězslav Mikeš

Тропарі, гла́са ѿ:

ЌОМЪ БЛАГОДѢРОБНЫМЪ ГДІ, ВІЖДЬ МОЄ СМІРЕНІЄ, ІАКЪ ПОМАЛѢ ЖІЗНЬ МОА ІЖДІ. ВАЄТІА, І ѿ ДѢЛА ІЧЕСТЬ МНѢ СПАСЕНІА. СЕГѠ РАДІ МОЛІСА: ЌОМЪ БЛАГОДѢРОБНЫМЪ ГДІ, ВІЖДЬ МОЄ СМІРЕНІЄ, І СПАСІ МА.

ГЛА́КА:

ВРѢКА МОІ СКОМЧАВАЄТІА, І СТРАШНЫІ ТВОІ ПРѠТОЛЪ ГОТѠВІТІА, ЖИТІЄ МОЄ МИМОХОДІТЪ, СДЪХ МЕНЄ ЖДЕТЪ, ПРЕТЪ МНѢ ьГНЕННОЮ МЪКОЮ І ПААМЕНЕМЪ НЕГАСІМЫМЪ: СЛЕЗЪ ТЪСЪХ ПОДАЖДЬ МНІ, І ОУГАСІ ЕГѠ СІАДЪ, ХОТЪІ СПАСІТІА ВСѢМЪ ЧЕЛОВѢКѠМЪ.

І НЫНѢ:

ІЖЕ НАСЪ РАДІ РОЖДЕІА ѿ ДѢЫ, І РАСПЪТІЄ ПРЕТЕРПѢВЪ БЛГІІ, І СПРОВЕРГІІ СМЕРТІЮ СМЕРТЬ, І ВОСКРЕСЕНІЄ ІАВЕНІ, ІАКЪ ВГЪ, НЕ ПРЕЗОН ІАЖЕ СОЗДААЪ ЕСІ РЪКОЮ ТВОЄЮ, ІАКІ ЧЕЛОВѢКОЛЮБІЄ ТВОЄ, МИЛОСТІВЕ: ПРИМІ РОЖДІШЮ ТЪ БЦДЪ, МОЛІЩІЮСА ЗА НЫ, І СПАСІ СІЄ НАШЪ, ЛЮДІ ѿЧЛАДНЫА.

ТА́ЖЕ ГДІ ПОМІАДІ, А.

Maki Namekawa je mezi současnými klavíristy výraznou postavou, předkládající publiku soudobou hudbu světových autorů, ačkoli „doma“ se cítí být i v klasickém repertoáru. Jako sólistka a komorní hráčka pravidelně vystupuje na prestižních pódii jako Suntory Hall v Tokiu, Carnegie Hall a Lincoln Center v New Yorku, Davies Symphony Hall v San Francisku, Barbican Center a Cadogan Hall v Londýně, Cité de la Musique v Paříži, Pařížská filharmonie, Concertgebouw v Amsterdamu nebo vídeňský Musikverein a na festivalech v Salcburku (Salzburger Festspiele), Linci (Ars Electronica), Berlíně (Musik Biennale), Stuttgartu (Eclat), Porúří (Klavier-Festival Ruhr) či Rheingau.

Nahrává pro velké rozhlasové společnosti v Rakousku, Německu, Nizozemsku, Švýcarsku, Francii a USA. Účinkovala s orchestry jako Royal Concertgebouw Orkest Amsterdam, Mnichovští filharmonikové, Bamberští symfonikové, Drážďanská filharmonie, Brucknerův orchestr Linec, Symfonický orchestr Basilej, Filharmonie Brno, American Composers Orchestra či Seattle Symphony. Spolupracovala s dirigenty Mariem Venzagem, Howardem Griffithsem, Kasparem de Roo, Dennisem Russellem Daviesem ad.

V roce 2013 na festivalu v australském Perthu uvedla ve světové premiéře kompletní cyklus 20 etud pro sólový klavír Philipa Glasse za účasti skladatele a následně s tímto cyklem objela celý svět – vystoupila s ním ve Spojených státech, Mexiku, Brazílii, Irsku, Skotsku, na Islandu, ve Švédsku, Finsku, Dánsku, na Slovensku, v Polsku, Německu a Japonsku. Její nahrávka s Glassovými etudami vyšla na 2CD v péči firmy Orange Mountain Music v roce 2014, dosáhla prvního místa v žebříčku iTunes Classic a byla oceněna časopisem BBC Music Magazine v kategoriích „Provedení“ a „Nahrávka“. V září 2017 Maki Namekawa uvedla cyklus Glassových etud poprvé v Rakousku, a to na festivalu Ars Electronica s vizualizacemi Cori O’Lana (projekt nesl název *Pianographique*). Na téže festivalu v září 2018 premiérovala klavírní verzi Glassovy hudby k filmu *Mishima: A Life in Four Chapters*, kterou pro ni upravil Michael Riesmann (dlouholetý hudební ředitel Philip Glass Ensemble) a za jejíž nahrávku obdržela cenu Pasticcio rakouského rozhlasu Ö1. Stejnou cenu získalo roku 2019 také album *Sunrise Falling* s hudbou Isanga Yuna, na němž se Maki Namekawa podílela nahrávkou skladby *Interludium A*. V roce 2019 uvedla v Porúří ve světové premiéře pro ni složenou *Klavírní sonátu* Philipa Glasse, kterou společně objednal Klavier-Festival Ruhr, Philharmonie de Paris a Ars Electronica.

Od roku 2003 tvoří spolu se svým manželem, dirigentem Dennisem Russellem Daviesem klavírní duo, které pravidelně vystupuje na významných festivalech v Evropě a Severní Americe. Pro duo vznikla řada děl, z nichž se k těm nejzávažnějším řadí *Four Movements for Two Pianos* Philipa Glasse, *Two Movements for Four Pianos* (společně s Katiou a Marielle Labèqueovými) téhož autora nebo *China West Suite* Chen Yi; všechna uvedená díla objednal Klavier-Festival Ruhr, na kterém v roce 2017 Maki Namekawa, Dennis Russell Davies a Philip Glass obdrželi cenu.

Maki Namekawa vystudovala klavír na konzervatoři v Kunitachi – Tokiu u Mikia Ikezawy a Henriette Puig-Rogetové. V roce 1994 získala Cenu Leonida Kreutzera. Od roku 1995 pokračovala ve studii

u Wenera Genuita a Kayi Hanové na Vysoké škole hudební v Karlsruhe, kde absolvovala s vyznamenáním. Svou hru si dále zdokonalovala u Edith Picht-Axenfeldové (klasicko-romantický repertoár), Györgye Kurtága, Pierre-Laurenta Aimarda, Stefana Litwina a Florenta Boffarda (soudobá hudba).

Více na www.makinamekawa.com.

Kořeny brněnské filharmonie sahají do sedmdesátých let 19. století, kdy v Brně mladý Leoš Janáček usiloval o vznik českého symfonického orchestru. Dílo slavného skladatele 20. století je ostatně nejvýznamnější programovou položkou tělesa, které je považováno dodnes za jeho autentického interpreta.

Dnešní **Filharmonie Brno** vznikla v roce 1956 sloučením rozhlasového a krajského orchestru a od té doby patří svou velikostí i významem k české orchestrální špičce. Na svých turné provedla na tisíc koncertů v Evropě, ve Spojených státech, v Latinské Americe, na Dálném i na Blízkém východě. Je pravidelným hostem světových i českých festivalů, kde často spojuje umělecké síly s vynikajícím Českým filharmonickým sborem Brno.

Orchestr pravidelně natáčí pro Český rozhlas a Českou televizi a pro řadu nahrávacích firem (Supraphon, Sony Music, IMG Records, BMG, Channel 4). Dynamicky také rozvíjí zakázkové nahrávání pro globální klientelu v rámci Czech Orchestra Recordings.

Dějiny orchestru prošla řada českých a světových dirigentských osobností jako Břetislav Bakala, František Jílek, Petr Altrichter, Jiří Bělohávek, Sir Charles Mackerras, Jakub Hrůša nebo Tomáš Netopil. Od sezony 2018/2019 je šéfdirigentem a uměleckým ředitelem Dennis Russell Davies.

Od roku 2000 pořádá filharmonie letní open-air festival na brněnském hradě Špilberk, v roce 2012 se stala pořadatelkou renomovaných festivalů Moravský podzim, Velikonoční festival duchovní hudby a Expozice nové hudby. Zastiťuje mezinárodně proslulý dětský sbor Kantiléna, od roku 2010 se podílí na festivalu mladých hudebníků Mozartovy děti, v roce 2014 zakládá svou Orchestrální akademii.

Filharmonie Brno je dnes nejen silným hráčem na poli symfonické hudby doma i v zahraničí, ale i předním organizátorem hudební sezony druhého českého města, aktivním festivalovým pořadatelem a kreativním lídrem orchestrální dramaturgie. Působí v neorenesančním Besedním domě, brněnském „Musikverein“ z dílny Theophila von Hansena z roku 1873, a těší se na nový moderní koncertní sál, který navrhuje tým architektů Tomasz Koniara a Petra Hrůši a akustika Yasuhisa Toyoty.

Více na www.filharmonie-brno.cz.

Dennis Russell Davies (1944) se narodil ve městě Toledo v Ohiu a vystudoval proslulou newyorskou Juilliard School. Soustavně dirigoval jako hudební ředitel komorního orchestru v Saint Paulu v Minnesotě (1972–1980), v letech 1977–2002 byl také šéfdirigentem newyorského Orchestru amerických skladatelů a v letech 1991 až 1996 hudebním ředitelem Brooklynské filharmonie. Od roku 1980 trvale žije v Evropě, a to nejprve v Německu jako hudební ředitel Stuttgartské státní opery (1980–1987), šéfdirigent orchestru Beethovenhalle v Bonnu, hudební ředitel Bonnské opery a Beethovenova festivalu (1987–1995). Se Stuttgartským komorním orchestrem nasnímal jako jeho šéf (1995–2006) na CD komplet 107 Haydnových symfonií.

Během následujícího trvalého pobytu v Rakousku byl (od roku 1997) profesorem dirigování na salcburském Mozarteu a šéfdirigentem Symfonického orchestru Vídeňského rozhlasu, roku 2002 se stal (na patnáct let) šéfdirigentem Brucknerova orchestru a ředitelem opery Zemského divadla v Linci; tam mu byl také v roce 2014 udělen titul Generálního hudebního ředitele. Při příležitosti otevření nového Hudebního divadla v Linci roku 2013 řídil Straussova *Růžového kavalíra*, světovou premiéru opery *The Lost* Philipa Glasse a dále v tomto operním domě uvedl nové inscenace oper *Pelléas a Mélisanda*, *Falstaff*, *Salome*, tetralogie *Prsten Nibelungův*, evropskou premiéru opery *McTeague* Williama Bolcoma a světové premiéry děl Moritze Eggerta a Michaela Obsta. S Brucknerovým orchestrem často vyjížděl na turné, pracoval na jeho kmenovém repertoáru (mj. natočil všechny Brucknerovy symfonie ve všech jejich verzích) a svým nápaditým dramaturgickým přístupem významně přispěl ke zvýšenému zájmu o koncerty tělesa. V letech 2009–2016 měl též úvazek šéfdirigenta symfonického orchestru v Basileji.

Hostoval u špičkových amerických orchestrů v Clevelandu, Filadelfii, Chicagu, San Francisku, Bostonu a New Yorku, v Japonsku spolupracoval se Symfonickým orchestrem Yomiuri Nippon; v Evropě dirigoval orchestrální špičky v Lipsku, Římě, Miláně, Madridu, Mnichově, Berlíně, Bamberku, Amsterdamu, Drážďanech a Petrohradě, operní představení řídil v prestižních operních domech v Bayreuthu, Chicagu, Hamburku, Houstonu, Lisabonu, Madridu, Paříži, Salcburku, Vídni, v tokijské opeře Niki kai a v newyorské Metropolitní opeře.

Mezinárodní kritika označuje Daviese za odvážného interpreta klasického (!) repertoáru, jež nezanedbává při svém poučeném zájmu o novou a nejnovější tvorbu, živějším trvalou spoluprací a osobními vztahy s význačnými soudobými tvůrci; mezi ně patří (nebo patří) Luciano Berio, William Bolcom, John Cage, Philip Glass, Heinz Winbeck, Aaron Copland, Lou Harrison, Laurie Anderson, Arvo Pärt, Hans Werner Henze, Kurt Schwertsik, Thomas Larcher, Balduin Sulzer a Manfred Trojahn.

Mezi jeho nejnovějšími projekty jsou mj. koncerty se Státním orchestrem Stuttgart, Hamburskými filharmoniky, Symfonickým orchestrem Španělského rozhlasu a televize v Madridu, Maggio Musicale ve Florencii, stejně tak turné a koncerty ve Vídni, Štýrském Hradci a Salcburku s Filharmonii Brno. Operní představení řídí ve Frankfurtu (nová produkce Péter Eötvös *Tři sestry*) a opakovaně ve vídeňské Státní opeře (Alban Berg *Vojcek*, Richard Strauss *Salome*).

© Andreas H. Bitesnich

Jako dirigent nebo klavírista (nebo obojí současně) vydal Davies víc než 80 hojně oceňovaných snímků: kompletní symfonie Brucknerovy, Haydnovy, Honeggerovy a Glassovy, se svou ženou, klavíristkou Maki Namekawou, natočil mj. Beethovenova *Fidelia* a Mozartovu *Kouzelnou flétnu* v Zemlinského aranžmá pro čtyřruční klavír nebo Šostakovičovu *Čtvrtou symfonii* ve skladatelově úpravě pro dva klavíry.

V roce 2009 byl Dennis Russell Davies zvolen za člena Americké akademie umění a věd, v roce 2014 jej francouzské ministerstvo kultury jmenovalo komandérem Řádu umění a literatury a v roce 2017 obdržel od rakouské vlády Rakouský čestný kříž za vědu a umění I. stupně. Od sezony 2018/2019 stojí v čele Filharmonie Brno jako její šéfdirigent a umělecký ředitel. Od letošního podzimu je i šéfdirigentem rozhlasového orchestru MDR v Lipsku a hostujícím profesorem na Janáčkově akademii múzických umění v Brně.

Více na www.rbartists.at a www.dennisrusselldavies.com.

Zveme vás na

Jakub Klecker & Kantiléna aneb Co všechno jsme stihli v uplynulých 15 letech, v Besedním domě 20. 9. 2020 v 16:00: **Dvořák, Eben, Smetana, Hrušovský, Rachmaninov, Handl Gallus, Řezníček, Hassler, Lasso, Victoria, Poulenc, Mendelssohn, Martinů, Lotti**; Kantiléna, koncertní sbor, Jiří Hrubý – klavír, Jakub Janšta – varhany, sbormistr Jakub Klecker

Andělé smutku, 2. ab. koncert Filharmonie doma v Besedním domě 1. a 2. 10. 2020 v 19:00: **Haydn** Symfonie „La passione“, **Kančeli** Andělé smutku, **Schwertsik** Scvrklá symfonie; Pan K. objevuje Ameriku, suita, *české premiéry*; Kantiléna, Filharmonie Brno, dirigent Dennis Russell Davies

Radio Mediteran, 1. ab. koncert cyklu Jazz & World Music v Besedním domě 19. 10. 2020 v 19:00; Omer Klein Trio

Otvírání první, 1. ab. koncert Rodinného abonmá v Besedním domě 24. 10. 2020 v 10:30; moderátoři Kristýna Drážilová a Josef Škarka, Filharmonie Brno, dirigent Chuhei Iwasaki

Podzimní koncert Kantilény v Besedním domě 8. 11. 2020 v 17:00: **Eben, Tučapský, Kohoutek, Jurkovič, Mácha, Král**; Magdalenska, Kantilénka a Kantiléna, sbormistři Veronika Novosádová a Michal Jančík

MHFB Expozice nové hudby na téma OLD in NEW / NEW in OLD 10. –15. 11. 2020

Prodej vstupenek

- on-line: www.filharmonie-brno.cz
- v předprodeji Filharmonie Brno, Besední, 602 00 Brno
☎ +420 539 092 811, e-mail: info@filharmonie-brno.cz
PO–PÁ 12:00–18:00 h
- v předprodeji Domu pánů z Lipé, nám. Svobody 17, 602 00 Brno
Otevírací dobu sledujte na www.dpl.cz.
- ½ hodiny před koncertem v místě jeho konání

Rezervace vstupenek

- on-line: www.filharmonie-brno.cz
- e-mail: info@filharmonie-brno.cz
- ☎ +420 539 092 811

Prosíme posluchače, aby zaujali svá místa včas, vypnuli mobilní telefony a během koncertu nefotografovali. Po jeho začátku není vstup do katedrály umožněn. Změna programu a účinkujících vyhrazena!

Za podporu a spolupráci děkujeme

Vydala Filharmonie Brno v roce 2020 nákladem 330 výtisků

texty Vítězslav Mikeš

motiv na obálce je inspirovaný stropní malbou ze zásálí Besedního domu, která představuje páva s květinami

foto archiv Filharmonie Brno, není-li uvedeno jinak

produkce Printeco s.r.o.

redakční uzávěrka 11/9/2020

Notový materiál pro provedení Lamentate Arvo Pärta poskytl hudební nakladatelství Bärenreiter Praha.

Filharmonie Brno, příspěvková organizace
Komenského náměstí 534/8, 602 00 Brno, ☎ +420 539 092 801
www.filharmonie-brno.cz, www.salprobrno.cz

B | R | N | O | jihomoravský kraj

Statutární město Brno finančně podporuje Filharmonii Brno.
Vybrané koncerty se konají za finanční podpory Jihomoravského kraje a Ministerstva kultury České republiky.

www.filharmonie-brno.cz
www.salprobrno.cz

